

Η ΘΑΛΑΣΣΑ.

Τὸ μέσον βάθος τῆς θαλάσσης εἶναι ἀπὸ τέσσαρα ἕως πέντε μίλια. Ἐὰν τὰ ὑπάρχοντα ὕδατα ῥυξάνοντο ἐν μόνον τέταρτον, ἤθελε κατακλυσθῇ ἡ γῆ, ἐκτὸς ὑψηλῶν τινῶν ὀρέων· ἐὰν δὲ ῥυξάνοντο ἐν μόνον ὀγδοον, ἱκανὰ μέρη τῶν ὑπαρχουσῶν ἡπείρων ἤθελαν πλημμυρισθῇ, καὶ αἱ ὥραι τοῦ ἐνιαυτοῦ ἤθελαν μεταβληθῇ καθ' ὅλην τὴν σφαῖραν. Ἡ ἐξάτμισις ἤθελεν ἔκτανθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε βροχαὶ ἤθελαν πίπτειν ἀδιακόπως, ἀφανίσειν τὰ σπαρτά, καὶ τὰς ὁπώρας, καὶ τὰ ἄνθη, καὶ ἀνατρέψειν ὅλην τὴν οἰκονομίαν τῆς φύσεως.

Τίποτε ἴσως δὲν ὑπάρχει εἰς ὅλον τὸ ἡμέτερον σύστημα ὠραιότερον τοῦ τρόπου, διὰ τοῦ ὁποίου οἱ ἄγροί ποτίζονται ἐκ τῶν οὐρανῶν, οἱ ποταμοὶ ἀναπληροῦνται ἀπὸ τὰ ὄρη, καὶ ὁ ὠκεανὸς χαλινούται ἐντὸς ὀρίων ἀνυπερβλήτων. Ὁ ἀτμός, ὑψούμενος ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐκ τῆς θαλάσσης, πλέει ὁπουδήποτε εἶν' ελαφρότερος τῆς ἀτμοσφαίρας· συμπυκνούμενος, πίπτει καταγῆς εἰς εἶδος νεροῦ· ἢ, ἐλκνόμενος εἰς τὰ ὄρη, συνάγεται ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τῶν, διαλύεται, καὶ ἀναπληροῖ διηνεκῶς τοὺς ἀγωγούς, ἀπὸ τοῦς ὁποίους ἐξωτερικῶς ἢ ἐσωτερικῶς ὅλα εἶναι προμηθευμένα. Διὰ τῶν ἀγωγῶν τούτων μετακομίζεται τὸ ῥευστὸν εἰς τοὺς ποταμούς, οἵτινες ῥέουν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, καὶ εἰς τὰς πηγὰς τὰς κειμένας βαθέως εἰς τὸν κόλπον αὐτῆς, διωρισμένας νὰ χορηγῶσι στοιχεῖον καθαρώτερον εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ἐὰν λοιπὸν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ θάλασσα ἡλαττέτο ἀρκετά, ἢ Ἀναξῶν, ἢ ὁ Μινοισσίππος, αἱ μεσόγειοι ἐκείναι θάλασσαι τοῦ δυτικοῦ κόσμου, ἤθελαν καταντῆσαι ἀσήμαντοι ὕακες· οἱ ὕακες ἤθελαν γένειν ὅλως ἀφαντοὶ· ἢ ἀτμοσφαῖρα ἤθελε στερηθῇ ἀπὸ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀνήκουσαν ἰκμάδος ἀναλογίαν· ὅλη ἡ φύσις ἤθελε κατεριμωθῇ· τὰ ἄλογα ζῶα ἤθελαν χαθῇ ἐπὶ τοῦ ἀκάρπου χώματος· ἢ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἤθελε μαρυνθῇ, ὥς τὸ ἀσθενημένον χόρτον εἰς τοὺς πόδας του.

Τυφλὸς τῷ ὄντι, ἢ μόλις ἀνώτερος τοῦ πιθήκῃ, πρέπει νὰ ἦναι ὁποιοσδήποτε, ὅστις ἤθελε τολμήσειν νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ μηχανισμὸς, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ ἐξάτμισις καὶ ἡ συμπύκνωσις ἐνεργοῦνται ἐπὶ γῆς εἰς τὸ διάστημα τοσούτων ἑκατονταετηρίδων, δὲν δεικνύει ἰχνη θείας ἐπιστήμης καὶ δυνάμεως, καὶ μάλιστα καλοκάγαθίας πρὸς τὰ ἀναρίθμητα ὄντα, τῶν ὁποίων ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ εὐδαιμονία ἤθελαν ἀφανισθῇ ἀμέσως, ἐὰν ποτὲ τὰ ὕδατα τοῦ ὠκεανοῦ, τῆς γῆς, καὶ τοῦ ἀέρος, ἤθελαν λείπειν τακτικῶς νὰ διατηρῶσι τὸν μέσον ὅρον τῶν σημερινῶν αὐτῶν ἀμοιραίων ἀναλογιῶν.

ΠΡΟΣ ΤΟΤΣ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ε'.

Πῶς πρέπει ὁ Δημοδιδάσκαλος νὰ θεωρῇ τὸ ἐπάγγελμά του;

ΟΥΣΙΩΔΕΣΤΑΤΗ ἐρώτησις! Διότι, ἐὰν δὲν λάβῃ περὶ τούτου ιδέας ὀρθὰς, δύνανται νὰ ματαιωθῶσιν αἱ ἐλπίδες του, καὶ τὸ ἐπάγγελμά του, τέλος πάντων, νὰ τὸν προξενήσῃ ὄχι ἄλλο παρὰ δυσαρέσκειαν καὶ ἀηδίαν.

Ὅστις μέλλει νὰ κάμῃ ταξείδιον πρέπει νὰ προγνώριζῃ, ὅσον τὸ δυνατόν, τὸν δρόμον του, διὰ νὰ μὴ δυσαρεστηθῇ ἀπαντῶν ἀνελπίστους δυσκολίας. Τὸ ἴδιον ἀληθεύει περὶ τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος. Ἐπόμενον εἶναι τῶν ὅσα προείπαμεν ὅτι ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ θεωρῇ τὸ ἐπάγγελμά του

Α'. Ὡς ὠφελιμώτατον. Τί ἄλλο δύναται νὰ ἦναι ὠφελιμώτερον παρὰ τὸ ἔργον ἐκείνου, ὅστις σχηματίζει τοὺς χαρακτῆρας τῶν μελλόντων πολιτῶν κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, ὅστις ὁδηγεῖ τὸν ἀθάνατον νοῦν εἰς τὴν ἀληθινὴν του εὐδαιμονίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰς τρυφεράς καὶ ἐπιδεκτικὰς ἡμέρας τῆς νεότητος;

Β'. Τὸ διδασκαλικὸν ἔργον ὀρθῶς θεωρεῖται ὡς ἔργον εὐάρεστον. Περὶ τούτου ὅμως εἶναι περιέργον νὰ παρατηρήσῃ τις πόση διαφορὰ ὑπάρχει εἰς τὰς γνώμας διαφόρων διδασκάλων. Τινὲς μὲν τὸ θεωροῦν πάντοτε μὲ δυσαρέσκειαν ὡς ἐπάγγελμα δουλικόν. Ἐκτελοῦν μὲν τὸ καθημερινὸν αὐτῶν ἔργον, ἀλλὰ τὸ ἐκτελοῦν ὡς ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἀποροῦν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὸ ἐκτελῇ κάνεις μὲ εὐχαρίστησιν. Τόσος κόπος καὶ μόχθος,—τόσαι ἐλπίδες ματαιωμέναι,—τόση ἀταξία καὶ ἀπείθεια εἰς τοὺς μαθητάς,—τὸ κατακρίνεν ὡς τὸ πλέον δουλικόν ἐπάγγελμα τοῦ κόσμου. Ἄλλοι δὲ ἐξ ἐναντίας ἀγαποῦν τὸ ἔργον, τὸ ἐκτελοῦν μὲ εὐχαρίστησιν, ἐξοδεύουν εἰς τὸ σχολεῖον περισσοτέρας ἀπὸ τὰς διωρισμένας ὥρας, ὅλον συλλογίζονται καὶ πολὺ ὁμιλοῦν περὶ αὐτοῦ, καὶ φανερόνουν ὅτι τὸ θεωροῦν ἐπάγγελμα εὐαρεστώτατον.

Πόθεν προέρχεται ἡ τόση διαφορὰ; Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, νομίζω, ἀπὸ τοῦ ὅτι ὁ πρῶτος ἐκτελεῖ τὰς καθημερινὰς του ἐργασίας μηχανικῶς. Μεταχειρίζεται εἰς τὴν διοίκησιν τῶν μαθητῶν τὸν μόνον τὴν βίαν· ἐνῷ ὁ δεύτερος μεταχειρίζεται μέσα καὶ ὄχι βίαν, καὶ λαμβάνει εὐχαρίστησιν βλέπων τὴν ἐπιτυχίαν τῶν μισῶν του, καὶ παρατηρῶν πόσον δι' αὐτῶν πολλαπλασιάζεται ἡ δυνάμις του. Θεωρεῖ τοὺς μαθητάς του ὡς ὄντα λογικὰ· μικροῦς

ἀνθρώπους, τοὺς μέλλοντας πολίτας τῆς πατρίδος.

Γ'. Ὑπάρχουν ὁμως ἰδιαίτεραι δυσκολίαι εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἐκτὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἄλλων ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα ἀνέφερα εἰς τὴν Β'. Ἐπιστολὴν, ὑπάρχει καὶ τι εἰς τὴν φύσιν αὐτὴν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦτου, τὸ ὁποῖον προξενεῖ ἰδιαίτεραν δυσκολίαν. Ἐννοῶ τὴν πληθύν καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦν συγχρόνως καὶ ἀκαταπαύτως τὴν προσοχὴν τοῦ διδασκάλου.— Ὁ ἔμπορος, ὁ νομικὸς, καὶ ὁ πολιτικὸς ἔχουν πολλὰς ὑποθέσεις. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁμως δὲν ἀναγκάζονται νὰ θεωρῶσι πολλὰς ἐξ αὐτῶν συγχρόνως, ἀλλὰ δύνανται νὰ τὰς λάβωσιν ἀνὰ χεῖρας καὶ νὰ τὰς τελειώσωσι διαδοχικῶς. Ἐξ ἐναντίας, ὁ διδασκαλὸς ἀναγκάζεται νὰ προσέχη συγχρόνως εἰς ὅλους τοὺς μαθητὰς του, εἰς τὴν διαγωγὴν τῶν, εἰς τὰ μαθήματά των, εἰς τὰς ἀνάγκας των. Ὀλιγοστενεῖται ἡ δυσκολία αὕτη μὲ τὴν εἰσαξίν καὶ διατήρησιν ἄκρας εὐταξίας. Περὶ δὲ τοῦτου θέλω ὁμιλήσῃν πλατύτερα ἐπομένως.

Α'. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἔχει καὶ πολλὴν εὐθύνην. Εἴτε θεωρήσωμεν τὰ ἀντικείμενα, ὡς πρὸς τὰ ὁποῖα ὁ διδασκαλὸς αἰσθάνεται, ἢ πρέπει νὰ αἰσθάνεται, εὐθύνην, ἢ γινὼν τὰ τέκνα αὐτὰ, τοὺς γονεῖς των, τὴν πατρίδα, καὶ, τέλος, τὸν Θεόν· εἴτε τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα θέλει προξενήσῃν ἡ διαγωγὴ του, δὲν δύναμεθα νὰ εὐρωμεν ἄλλο ἐπάγγελμα (ἐκτὸς τοῦ ἱερατικοῦ) τὸ ὁποῖον νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἐπιχειροῦντα αὐτὸ τὴν εὐθύνην, ὅσην ἐπιβάλλει τὸ τοῦ διδασκάλου.

Διδασκαλοὶ τῆς νεολαίας! Σεῖς ἔχετε νὰ μορφώσετε τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐρχομένης γενεᾶς. Ἐάν ἦσθε πιστοὶ εἰς τὸν ἐμπιστευθέντα σας θησαυρόν, ἐάν διὰ τῆς φρονίμου διαγωγῆς σας κερδήσετε τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν σας, ἐάν τοὺς ὀδηγήτε εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς ἀληθοῦς καὶ ὠφελίμου μαθήσεως, τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, τίς δύναται νὰ εἴπῃ τὴν ὠφελείαν, τὴν ὁποίαν θελετε προξενήσῃν εἰς αὐτοὺς, ὅχι μόνον εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀθάνατον αὐτῶν ὑπαρξίν, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν εἰς ὅλας τὰς ἐπερχομένας γενεάς; Ἐάν, ἐξ ἐναντίας, διὰ μέσου σκληρᾶς καὶ ἀπανθρώπου διαγωγῆς βιάζεστε τοὺς μαθητὰς νὰ σᾶς μισῶσι, καὶ ἐπομένως νὰ μισῶσι καὶ τὰ μαθήματά των, ἐάν μὲ τὴν ἰδικὴν σας ἀμέλειαν κάμετε καὶ αὐτοὺς ἀμελεῖς καὶ ὀκνηροὺς, ποῦ θέλουν παύσειν τὰ δυστυχῆ ἀποτελέσματα;—Φ. Α. Ε.

ΚΑΝΕΙΣ δὲν ζῇ τόσον κακᾶ, ὅσον ὁ λησμονῶν ὅτι ἔχει ν' ἀποθάνῃ.

Ο ΚΑΣΤΩΡ. *

Οἱ Κάστωρες, τῶν ὁποίων εἶναι τόσον πολὺτιμος ἡ μὴλωτή, εἶναι ζῶα ὑπερβολῇ φιλόπονα καὶ προβλεπτικά. Μὲ σκοπὸν νὰ προμηθεύωνται κατοικίας καὶ τροφὰς διὰ τὸν χειμῶνα, ζοῦν εἰς κατάστασιν κοινωνίας, ἣτις ὁμοιάζει πλεον τὸ πολιτικὸν τοῦ ἀνθρώπου σύστημα, παρὰ τὰς ψιλὰς αὐτομάτους ἕξεις ἄλλων ζώων. Ἐπειδὴ δὲ χρεῖα νὰ κατοικῶσι πλησίον ὕδατος, καὶ πολλάκις μέσα εἰς αὐτὸ, κατασκευάζουν προχώματα ἐκ μιᾶς εἰς ἄλλην ὀχθρὴν τρεχόντων ποταμίων, σχηματίζοντες οὕτω τεχνητὴν λίμνην· διὰ νὰ ἐκτελῶσι δὲ σκοπὸν τόσον μεγάλον, ἀνάγκη νὰ συνεργάζωνται. Ἡ εὐφυΐα των, ἐπ' ἀληθείας, εἰς τὴν κατασκευὴν τοιούτων φραγμῶν καὶ εἰς τὴν κτίσιν οἰκῶν ἢ καταλυμάτων, εἶναι ἄκρως ἐκπληκτικὴ. Ἐάν μὲν ἔχη κίνησιν ὀλίγην τοῦ ποταμοῦ τὸ νερὸν, οἰκοδομοῦν τοὺς φραγμοὺς κατευθεῖαν ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο χεῖλος· ἂν ὁμως ἦναι ταχὺ τὸ ρεῦμα, τοὺς κάμνουν μὲ ἀρχετὴν καὶ κανονισμένην καμπυλότητα. Ὅλα τὰ μέρη εἶναι ἰσοδύναμα, καὶ κατασκευάζονται ἀπὸ συντριμμένους κλάδους δένδρων, ἀπὸ χλωρὰς ἰτέας, σημύδας, λεύκας, λάσπην, καὶ πέτρας. Τὰ ἀντιφράγματα δὲ τοῦτα, συνεχῶς ἐπισκευαζόμενα, γίνονται πολλάκις ὀχθοὶ στερεοί, ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ἀργοῦν νὰ φυτρώσωσι δένδρα. Ἐνίοτε μὲν κτίζουν τοὺς οἴκους αὐτῶν οἱ κάστωρες εἰς λίμνας, καὶ ἄλλα στεκόμενα ὕδατα, χωρὶς φραγμοῦ· πλὴν οὕτω πρᾶττοντες, ἀποφεύγουν μὲν τὸν κόπον τῆς κατασκευῆς τοῦ φραγμοῦ, στεροῦνται ὁμως καὶ τῆς ὁποίας τὸ ρεῦμα τοὺς προξενεῖ ὠφελείας κατασύρον εἰς τὰς κατοικίας αὐτῶν ξύλα καὶ ἄλλα χρειώδη.

Τοὺς οἴκους αὐτῶν οἰκοδομοῦν εἰς ἀρμόδιον ἀπόστημα ἐκ τοῦ προχώματος ἀπὸ τὴν αὐτὴν ὕλην· σκοποὺς δὲ προηγουμένους βάλλουν, τὸ νὰ ἔχωσι στεγνὴν κλίνην διὰ πλαγίασμα, καὶ ἀσφάλειαν. Οἱ τοῖχοι, καὶ κατεξαίρετον ἡ στέγη, εἶναι πολλάκις ὑπὲρ τοὺς δύο πήχεις χονδροί· ποτὲ ὁμως δὲν ἐπιβάλλουν τὸν τελευταῖον πηλόν, πρὶν ψυχράνῃ ὁ καιρὸς, ὅτε ὁ πηλὸς παγώνει τόσον σκληρᾶ, ὥστε τὸ ζῶον, τὸ ἐχθροφύμενον περισσότερον τὴν φυλὴν αὐτῶν, δὲν ἐμπορεῖ εὐκόλως νὰ τὸν διασπάσῃ. Τινὲς τῶν μεγάλων οἰκιῶν ἔχουν κατατομὰς διαφόρους· πλὴν φαίνεται ὅτι ἐκάστη κατέχεται ὑπ' ὀλοκλήρου οἰκογενείας. Ἀπὸ τῆς ξηρᾶς τὸ μέρος δὲν ὑπάρχει πέρασμα εἰς αὐτάς· ἔχουν δὲ καμάραις ἢ τρύπαις ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ ποταμοῦ, διὰ νὰ καταφεύγωσιν εἰς καιρὸν κινδύνου.

* Ὅραϊον εἰκόνα τοῦ Κάστωρος ἐμπορεῖ τις νὰ ἴδῃ εἰς τὸν 69 ἀριθμὸν τῶν ἐκ τῆς ἡμετέρας τυπογραφίας Πιστάκων Ἀναγωγῶσις.